

[Morten Lange.]

som havde gjort, at der måske var flere, der gerne ville være blevet, hvad der jo unægtelig er en anden løsning.

Men i øvrigt skal jeg generelt sige om de forslag, vi har til behandling her i dag, at det forekommer mig, at de dog udgør jævnt sagt noget fremskridt — taget og betragtet som en helhed. Ikke sådan at forstå, at jeg synes, det er noget, der bare minder om en landbrugsreform for, skal vi sige fremtiden, men sådan at landbrugslovene dog bliver bragt noget i retning af på linje med den tilstand, hvortil udviklingen i øjeblikket har ført os. Det er i det hele taget noget, som i vid udstrækning karakteriserer vores landbrugslovgivning, at man reviderer den og retter den ind efter, hvad der mere eller mindre er blevet sæd og skik, eller hvad man mere eller mindre bliver tvunget til at gøre som følge af den stedfundne udvikling, og det er jo ikke det, man kalder en reform. Det er det, man kalder reformisme, og det er noget andet. Man har sådan langsomt tilpasset sig på en række poster. Men altså tilbage bliver alligevel den konstatering, at her er dog sket nogen tilpasning.

Men hvis jeg nu skulle indlede med at komme med nogle bemærkninger om den væsentlige lov om landbrugsejendommene, så ville jeg blot ganske kort skitsere, hvad jeg mener vi havde brug for for at få en egentlig planlægning, en planlægning, som stiler frem imod den situation, som jo formentlig ikke er så forfærdelig fjern, hvor antallet af landbrugsejendomme måske dårligt nok er det halve af, hvad det er i dag, og hvor vi jo i en sådan situation unægtelig vil stå omtrent, som vi gjorde, dengang man for snart et par hundrede år siden lavede de store udskiftningslove.

Det er en meget afgørende periode for dansk landbrug. Det er en meget kritisk periode. Det er af afgørende betydning, at vi ved disse store omlægninger brugene imellem får lavet de rigtige brug. Man har jo stadig væk en vis tro på liberalismen, og denne lov går jo på en vis måde også i liberalistisk retning, og så har man altså det håb, at landmændene er så fornuftige mennesker, at de nok vil arrondere godt.

Jeg er af den opfattelse, at de omlægninger af dansk landbrug, der er sket i de sidste 5-10 år, og ikke mindre de, der skal ske i de

næste 10 år, vil være af en så grundlæggende betydning, at de forskellige styringsorganer, som lovene da heldigvis også omfatter, får et ganske overordentlig stort arbejde med at få reformerne til at gå i hak, ikke bare efter de retningslinjer, som vagt er angivet ved arealgrænser i loven — hvad jeg mener er det mindst vigtige i den henseende — men simpelt hen med henblik på spørgsmålet: hvordan skal vi omudstykke den danske landbrugsjord?

Jeg tror f. eks., at der er brug for en overordnet planlægning. Det er min opfattelse, at nogle af frynseområderne i et sådant intensiveret landbrug, som vi skal frem til, simpelt hen må opgives som landbrugsdriftsmæssige objekter af betydning. Det bliver for dyrt. Det kan ikke betale sig; hvis vi ikke får rundet af, bliver landbrugets samlede udgifter for dyre. Naturligvis ligger der nogle landbrugsmæssige godbidder ude i frynserne, men alligevel vil en afkortning og en inddragning af meget store arealer til rekreative formål være en fornuftig ting. Jeg vil skønne, at en sådan landsplanlægning, hvor vi får lavet snævrere zoner for den egentlige landbrugsmæssige udnyttelse, vil være et led i en sådan kommende reform.

Samtidig mener jeg, at denne lov åbner for noget, som er vigtigt, men samtidig åbner for noget, der er vigtigt, uden at tage tilstrækkelig højde for, om det også er fornuftigt planlagt. Man åbner i noget højere grad end tidligere for, at mindre og gode stykker jord kan fritages for landbrugspligt og altså overgå til rekreativt formål, og det er efter min opfattelse en fornuftig ting, det er landbrugsmæssigt sikkert en god disposition. Men medens der i loven står, at hvis man bruger en lignende frihed til at lave en grusgrav, så kan det betinges, at det sker som led i en samlet plan, så har man ikke indsat en tilsvarende paragraf her. Man kan måske nok klare sig efter andre loves bestemmelser, men det forekommer mig, at det er helt væsentligt for denne frigørelse, at planlægningsmotiverne og planlægningsforpligtelserne bliver afgørende vigtigt understreget, således at de rekreative områder, som jo dog trods alt kun kommer frem én gang, bliver disponeret fornuftigt. Og det er nu, at disse dispositioner skal træffes, og det er i forbindelse med behandlingen af dette lovforslag, at vi skal sørge for, at denne